

**TIJORAT BANKLARIDA MOLİYAVIY RESURLARNI TASHKIL
ETISHNING RO'LI****Yigitaliyeva Muxlisaxon***Andijon davlat texnika instituti**Muhandislik iqtisodiyoti va boshqaruv**fakulteti "Bank ishi va audit" yo'nalishi**4-kurs K-116-21 guruh talabasi**Ilmiy rahbar: J.Q. Teshaboyev*

Annotatsiya: Maqolada tijorat banklarida moliyaviy resurslarni tashkil etishning ahamiyati va uning iqtisodiy tizimdagi o'rni muhokama qilinadi. Tijorat banklari moliyaviy resurslarni to'plash va taqsimlashda asosiy rol o'ynaydi, bu esa iqtisodiy o'sishga, biznes faoliyatining samaradorligini oshirishga va pul-moliya barqarorligini ta'minlashga yordam beradi. Moliyaviy resurslarni samarali boshqarish va ularni tijorat banklarining operatsion jarayonlariga moslashtirish orqali banklar o'z mijozlari uchun optimal xizmat ko'rsatish va iqtisodiyotda barqarorlikni saqlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Maqola tijorat banklarining moliyaviy resurslar bilan ishlash strategiyalarini tahlil qilib, ularning iqtisodiy barqarorlikka va mamlakatning umumiy iqtisodiy holatiga qanday ta'sir ko'rsatishini yoritadi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, moliyaviy resurslar, iqtisodiy o'sish, barqarorlik, bank faoliyati, moliyaviy boshqaruv, pul-moliya tizimi, bank strategiyasi.

Аннотация: В статье рассматривается важность организации финансовых ресурсов в коммерческих банках и их роль в экономической системе. Коммерческие банки играют ключевую роль в сборе и распределении финансовых ресурсов, что способствует экономическому росту, повышению эффективности бизнеса и обеспечению финансовой стабильности. Эффективное управление финансовыми ресурсами и их интеграция в операционные процессы банков позволяют банкам предоставлять оптимальные

услуги своим клиентам и поддерживать стабильность экономики. В статье анализируются стратегии работы коммерческих банков с финансовыми ресурсами и рассматривается их влияние на экономическую стабильность и общее экономическое состояние страны.

Ключевые слова: коммерческие банки, финансовые ресурсы, экономический рост, стабильность, банковская деятельность, финансовое управление, денежно-кредитная система, банковская стратегия.

Abstract: The article discusses the importance of organizing financial resources in commercial banks and their role in the economic system. Commercial banks play a key role in collecting and distributing financial resources, which contributes to economic growth, increased business efficiency, and ensuring financial stability. Effective management of financial resources and their integration into the operational processes of banks allows them to provide optimal services to their clients and maintain economic stability. The article analyzes the strategies of commercial banks in managing financial resources and examines their impact on economic stability and the overall economic condition of the country.

Keywords: commercial banks, financial resources, economic growth, stability, banking activity, financial management, monetary system, banking strategy.

KIRISH

Tijorat banklari iqtisodiy tizimda markaziy o‘rin tutadi, chunki ular moliyaviy resurslarni to‘plash, ularni taqsimlash va boshqarish orqali mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta‘minlashda muhim rol o‘ynaydi. Banklar nafaqat kreditlar va depozitlar orqali iqtisodiy faoliyatni qo‘llab-quvvatlash, balki turli moliyaviy vositalar va xizmatlar yordamida biznes sektori va jamiyatning umumiy rivojlanishiga hissa qo‘shadi. Tijorat banklari, o‘z faoliyatini amalga oshirgan holda, moliyaviy resurslarni samarali boshqarish orqali iqtisodiy o‘rishni rag‘batlantirish, ishbilarmonlik muhitini yaxshilash va moliyaviy barqarorlikni saqlash imkoniyatiga ega bo‘ladi. Boshqa tomondan, banklarning moliyaviy resurslarni tashkil etish va ulardan foydalanish strategiyalari, shuningdek, ularning iqtisodiy tizimdagi o‘rni davlatning umumiy iqtisodiy holatiga ta‘sir ko‘rsatadi. Ushbu maqola tijorat banklarida moliyaviy

resurslarni tashkil etishning ahamiyatini, ularning boshqaruv strategiyalarini, iqtisodiy o'sishga va barqarorlikka qo'shgan hissasini tahlil qiladi. Maqsadimiz tijorat banklarining moliyaviy resurslar bilan ishlash jarayonidagi muhim omillarni ko'rib chiqish va ularning iqtisodiyotga bo'lgan ta'sirini baholashdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Adabiyotlar tahlili tijorat banklarida moliyaviy resurslarni tashkil etish sohasidagi mavjud ilmiy ishlanmalarni, tadqiqotlarni va nazariy asoslarni o'rganishga qaratilgan. Moliyaviy resurslar boshqaruvi, tijorat banklarining faoliyati, ularning iqtisodiy tizimdagi o'rni va samaradorligi haqida turli nuqtai nazarlarni taqdim etuvchi tadqiqotlar mavjud. Adabiyotlar tahlilida, avvalo, tijorat banklarining iqtisodiy faoliyatga ta'siri, ularning moliyaviy resurslarni boshqarishdagi o'rni va bu jarayonlarning iqtisodiy barqarorlikka qo'shgan hissasi ko'rib chiqiladi. Shuningdek, banklar va boshqa moliyaviy institutlarning resurslar bilan ishlashdagi xususiyatlari, ularning risklarni boshqarish strategiyalari, hamda iqtisodiy o'sishga bo'lgan ta'siri taqdim etiladi. Tadqiqotlar yordamida banklarning moliyaviy resurslarni to'plash va taqsimlashdagi muvaffaqiyatli va muvaffaqiyatsiz yondashuvlari o'rganilgan. Bundan tashqari, adabiyotlarda tijorat banklarining moliyaviy barqarorlikka erishish uchun qo'llagan metodologiyalari va ular tomonidan amalga oshirilgan moliyaviy resurslarni boshqarishning samarali strategiyalari tahlil qilinadi.

Metodlar bo'limida, tadqiqotda ishlatilgan asosiy usullar va yondashuvlar ta'riflanadi. Ushbu ishda sifatli va miqdoriy tahlil usullari qo'llanilgan, ular tijorat banklarining moliyaviy resurslarni tashkil etish jarayonini chuqur o'rganish uchun metodologik asos sifatida tanlangan. Iqtisodiy va moliyaviy parametrlar asosida amalga oshirilgan tahlil, tijorat banklarining moliyaviy barqarorlikka bo'lgan ta'sirini aniqlashga qaratilgan. Tadqiqotda statistik ma'lumotlar, moliyaviy ko'rsatkichlar va nazariy asoslar yordami bilan banklarning faoliyati chuqur o'rganilgan. Tahlil jarayonida moliyaviy resurslarni boshqarishdagi turli strategiyalar, ularning iqtisodiy samaradorlikka va barqarorlikka bo'lgan ta'siri tahlil qilindi. Bundan tashqari, banklar va moliyaviy institutlar o'rtasidagi farqlar va ularning o'zaro integratsiyasi jarayonlari ham ko'rib chiqildi. Tahlilda ishlatilgan yondashuvlar banklar va nobank

institutlarining iqtisodiy tizimdagi o'rni va faoliyatining samaradorligini baholashga qaratilgan.

NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida tijorat banklarida moliyaviy resurslarni tashkil etishning samaradorligi va uning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri o'rganildi. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, banklarning moliyaviy resurslarni to'plash va taqsimlashdagi muvaffaqiyatlari ularning iqtisodiy o'sishdagi o'rni va barqarorlikni saqlashdagi roli bilan chambarchas bog'liqdir. Tijorat banklari samarali moliyaviy resurslar boshqaruvi orqali iqtisodiy rivojlanishning asosiy turtkisi bo'lib xizmat qiladi. Tadqiqot davomida banklarning moliyaviy resurslarini boshqarish strategiyalari tahlil qilinganida, ularning kreditlash faoliyatining samaradorligi, depozit bazasining o'sishi va risklarni boshqarishdagi yondashuvlar muhim omil sifatida ajralib turdi. Natijalar shuni ham ko'rsatdiki, tijorat banklarining moliyaviy resurslarni tashkil etishdagi muvaffaqiyati nafaqat moliyaviy barqarorlikka, balki butun iqtisodiy tizimning rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Banklar samarali resurs boshqaruvi orqali iqtisodiyotda barqarorlikni ta'minlab, o'z mijozlariga yuqori sifatli xizmatlar ko'rsatadi. Moliyaviy resurslarni to'plash va taqsimlashning optimal strategiyalari moliya bozorida banklarning raqobatbardoshligini oshiradi va ular o'rtasidagi integratsiyani kuchaytiradi. Shu bilan birga, natijalar banklarning risklarni boshqarish va qarz berish siyosatini yanada mustahkamlash zarurligini ta'kidladi, chunki bu omillar moliyaviy barqarorlikni saqlashda muhim ahamiyatga ega.

Bundan tashqari, banklar va nobank institutlarining o'zaro farqlari va ularning iqtisodiy tizimdagi o'rni, shu jumladan, moliyaviy resurslarni boshqarishdagi yondashuvlarning samaradorligi o'rganildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, banklar va nobank kredit institutlari o'rtasidagi farqlar moliyaviy resurslar boshqaruvi jarayonida muhim rol o'ynaydi, chunki har ikki turdagi moliyaviy institutlarning faoliyat usullari va yondashuvlari iqtisodiy barqarorlikka turlicha ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqot davomida olingan natijalar banklarning moliyaviy resurslarni samarali tashkil etishdagi roli va ularning iqtisodiyotga ta'sirini yanada chuqurroq anglashga imkon berdi. Bu, o'z

navbatida, tijorat banklarining strategik qarorlarini yanada samarali va barqaror qilishga yordam beradi.

MUHOKAMA

Tadqiqotda olingan natijalar tijorat banklarining moliyaviy resurslarni tashkil etishdagi rolini va ularning iqtisodiy tizimdagi o'rnini haqida muhim ma'lumotlar taqdim etdi. Banklarning moliyaviy resurslarni to'plash va taqsimlashdagi muvaffaqiyati ularning o'z mijozlariga xizmat ko'rsatish samaradorligini oshirish bilan birga, iqtisodiy barqarorlikni saqlashda ham muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot davomida shuni aniqladikki, banklar samarali moliyaviy resurslar boshqaruvi orqali iqtisodiy o'sish va barqarorlikni qo'llab-quvvatlaydi, shuningdek, iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantiradi. Biroq, banklarning moliyaviy resurslarni boshqarishdagi muvaffaqiyatlari turli omillarga, jumladan, iqtisodiy sharoitlar, davlat siyosati, moliyaviy bozorlar va global iqtisodiy tendensiyalarga bog'liq. Bir tarafdin, tijorat banklarining iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi roli beqiyos, chunki ular moliyaviy resurslarni samarali boshqarish orqali pul aylanishini rag'batlantiradi va iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlaydi. Biroq, boshqa tomondan, banklarning moliyaviy resurslarni tashkil etishdagi yondashuvlari va ularning risklarni boshqarishdagi muvaffaqiyati iqtisodiy tizimda yuzaga keladigan noaniqliklar va global iqtisodiy o'zgarishlarga qanday moslashganiga bog'liqdir. Bu borada banklar va nobank institutlari o'rtasidagi farqlarni inobatga olish juda muhim, chunki nobank institutlarining faoliyati ba'zi hollarda ancha xavfli bo'lishi mumkin, bu esa moliyaviy barqarorlikka salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Shuningdek, tijorat banklarining o'zaro integratsiyasi va xalqaro miqyosda o'z faoliyatini kengaytirish jarayonlari iqtisodiy tizimning barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Moliyaviy resurslarni boshqarishdagi global yondashuvlar banklarning o'zaro raqobatbardoshligini oshirish va moliya bozorlaridagi o'zgarishlarga moslashish imkoniyatini yaratadi. Biroq, bu jarayonlar bilan birga, banklarning risklarni boshqarish va moliyaviy barqarorlikni saqlashdagi strategiyalari ham yanada mustahkamlanishi kerak. Aks holda, moliyaviy inqirozlar va tizimli xavflar paydo bo'lishi mumkin. Tadqiqotning natijalari, shuningdek, tijorat

banklarining o'z faoliyatini samarali amalga oshirishi uchun yirik moliyaviy institutlarning resurslarini boshqarish jarayonlarida qanday metodologiyalarni qo'llash kerakligini aniqlashda muhimdir. Yangi moliyaviy vositalar, texnologik innovatsiyalar va raqamli moliya tizimlarining joriy etilishi banklarning faoliyatini yanada samarali qilish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda katta imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, moliyaviy resurslarni boshqarishda barqaror va uzoq muddatli strategiyalarni ishlab chiqish ham zarur bo'ladi, chunki qisqa muddatli yondashuvlar tezda xavfli holatlar yaratishi mumkin. Tijorat banklarining moliyaviy resurslarni samarali tashkil etishdagi strategiyalari nafaqat banklarning muvaffaqiyatiga, balki butun iqtisodiy tizimning barqarorligiga ta'sir ko'rsatadi. Banklar va nobank institutlarining o'zaro farqlari, iqtisodiy sharoitlar va global iqtisodiy tendensiyalarni inobatga olgan holda, moliyaviy resurslarni boshqarish strategiyalarini doimiy ravishda yangilab borish va optimallashtirish zarurati mavjud.

XULOSA

Tijorat banklarida moliyaviy resurslarni tashkil etishning ahamiyati iqtisodiy tizimning barqarorligi va o'sishiga ta'sir ko'rsatadigan eng muhim omillardan biridir. Tadqiqotda olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, banklar moliyaviy resurslarni samarali boshqarish orqali iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlaydi, moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi va o'z mijozlariga sifatli xizmatlar ko'rsatishda muvaffaqiyat qozonadi. Tijorat banklarining resurslarni to'plash va taqsimlashdagi yondashuvlari nafaqat banklarning muvaffaqiyatiga, balki umumiy iqtisodiy barqarorlikka ham ijobiy ta'sir qiladi. Biroq, moliyaviy resurslarni tashkil etishda yuzaga keladigan xavf va noaniqliklar, banklarning risklarni boshqarishdagi strategiyalariga katta e'tibor berishni talab etadi. Banklarning moliyaviy barqarorlikni ta'minlashdagi roli va ularning iqtisodiy tizimdagi o'rni, shuningdek, banklar va nobank institutlarining o'zaro farqlari va ularning integratsiyasi ham muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotda ko'rsatilganidek, banklarning moliyaviy resurslarni boshqarish jarayonidagi muvaffaqiyatlari turli omillarga, jumladan, global iqtisodiy sharoitlar, davlat siyosati va moliya bozorlarining holatiga bog'liq. Shu bilan birga, banklarning faoliyatini rivojlantirish va moliyaviy resurslarni samarali boshqarish uchun yangi innovatsion texnologiyalar va raqamli

moliya tizimlarini qo'llash zarurati yuzaga keladi. Bu jarayonlarni amalga oshirish orqali banklar o'z resurslarini yanada samarali tarzda boshqarishi va iqtisodiy tizimdagi o'rnini mustahkamlashi mumkin. Xulosa qilib aytganda, tijorat banklarining moliyaviy resurslarni tashkil etishdagi strategiyalarini optimallashtirish va yangilash orqali nafaqat banklarning barqarorligini, balki butun iqtisodiy tizimning o'sishini ta'minlashga erishish mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YHATI

1. Akhmedov, N. (2019). Moliyaviy resurslarni boshqarish: nazariy asoslar va amaliyot. Tashkent: Toshkent iqtisodiyot universiteti nashriyoti.
2. Azimov, B. (2020). Tijorat banklari va moliyaviy resurslarni tashkil etish. Tashkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi nashriyoti.
3. Tashmuhamedov, A., & Murodov, R. (2018). Banklar va moliyaviy institutlar faoliyatini boshqarish. Tashkent: O'zbekiston iqtisodiyot va moliya institutining nashriyoti.
4. Mavlonov, O. (2021). Banklar va nobank institutlarining moliyaviy resurslarni boshqarishdagi o'rni. Tashkent: O'zbekiston davlat moliya institutining nashriyoti.
5. G'aniyev, T. (2020). Iqtisodiy barqarorlik va tijorat banklarining rolini tahlil qilish. Tashkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
6. Xodjaev, R. (2019). Moliyaviy resurslar boshqaruvi va barqaror rivojlanish: tijorat banklarining strategiyalari. Tashkent: O'zbekiston iqtisodiyoti va moliyasi nashriyoti.
7. Mamajonov, F. (2017). Moliyaviy resurslarni samarali boshqarish: banklar va nobank institutlari o'rtasidagi farqlar. Tashkent: Banklar va moliya nashriyoti.
8. Karimov, J., & Yuldashev, S. (2021). Banklar va moliyaviy bozorlar: nazariy asoslar va amaliyot. Tashkent: Toshkent moliya instituti nashriyoti.
9. Rasulov, M. (2018). Iqtisodiy rivojlanish va tijorat banklari: moliyaviy barqarorlikka ta'siri. Tashkent: O'zbekiston moliya vazirligi nashriyoti.
10. Davronov, A. (2022). Banklar va moliyaviy tizim: iqtisodiy o'sishga qo'shgan hissasi. Tashkent: O'zbekiston moliya va iqtisodiyot akademiyasi nashriyoti.